

ΝΕΑ

ΖΩΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ,

ΕΤΟΣ Δ'.

ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΑΡΙΘ. 39 — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1907

ΤΑ ΡΟΔΙΝ' ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ*

Γ'.

Ὅταν ἐξύπνησα, ἡσθάνθην ἀκόμῃ ἐλαφρὸν σάλον καὶ λίκνισμα, ἀλλ' ὅχι πλέον μαλακὸν ψυχὸς θανάτου. Θάλπος εἶχεν εἰσέλθῃ εἰς τὰς φλέβας μου, καὶ ἀμυδρὸν, ἀλλὰ μελιχρὸν φῶς προσέπιπτεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου.

— Καλησπερουδία, εἶπε μία φωνή. Τί γίνεσαι φίλε; Ἔρχεσαι ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον.....

Ἡρέμα εἶχα ἀνακαθίσῃ κ' ἐκύτταζα γύρω μου. Ἦμην πλαγιασμένος ἐπὶ ξηρῶν χόρτων καὶ ἀχύρων, εἰς τὸ χάσμα ἐνὸς παραθαλασίου ἄντρου. Ἀνθρακιά, κατόπιν ἀρτίως σβεσθείσης φλογὸς, ἔκαιεν ἀντικρὺ μου λυχνάριον κρεμαστὸν ἐφώτιζε τὰ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. Παρὰ πόδας, ὡς εἴκοσι βήματα, ἦτο μικρὰ ἀμμουδιά, ἀγκάλῃ τῆς θαλάσσης. Ἡ βάρκα μου εἶχε συρθῇ, κ' ἔκειτο μεταξὺ δύο βράχων.

Ὁ λαλὼν μοι ἦτο λίαν γνωστὸς, ἂν καὶ πρὸ μῶν δὲν τὸν εἶχα ἰδεῖ, καὶ τὸν ἀνεγνώρισα πάραυτα. Ἦτο αὐτὸς ὁ Στάμος ὁ Ἀταίριαστος, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον εἶχα διαλογισθῇ πρῶτῃν εἰς

τὰ ληρώδη ὄνειρά μου, ὅπου μοῦ ἐφαίνετο νὰ εἶχα μάθῃ ὅτι εἶχεν αὐτοκτονήσῃ. Πράγματι δὲν ἤμην βέβαιος ἂν εἶχον ἀκούσῃ ποτὲ τοιοῦτόν τι.

— Λοιπὸν, πῶς τὰ πέρασες, φίλε; ἐξηκολούθησε μὲ εὐθυμον καὶ σαρκαστικὸν τόνον.

— Σὺ εἶσαι, Ἀταίριαστε; εἶπα τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς. Καὶ πῶς βρέθηκες ἐδῶ, δὲν μου λές;

Καὶ δὲν ἐπρόσθεσα: «Δὲν αὐτοκτόνησες λοιπόν;»

— Μάλιστα, ἐγὼ εἶμαι, μοῦ λέγει. Καὶ μὲ βανκαλιστικὸν καὶ γυναικομίμητον τόνον ἐπέφερε, παρωδῶν ἐκ τῆς δημώδους μυθολογίας ἐν ἀφελὲς ἐν εἵδει παροιμίας ἄσματος.

Σημαδιακὸς κ' ἀταίριαστος
Κ' σὸς κή σομηλιγγάτος, (1)
κὴ στήν κορφή ἀστεράτος.

Λέγων ἐγέλασε θορυβωδῶς, εἶτα ἐπανέλαβε.

— Πῶς βρέθηκα ἐδῶ, ἐρωτᾷς; Μᾶλλον ἐγὼ πρέπει νὰ σ' ἐρωτήσω.... Καὶ τί σοῦ ἦρθε νὰ

(1) Ἦτοι χρυσὸς καὶ χρυσομηλιγγάτος.

* Ἴδε σελίδα 167.

πάρης τὴν ξένη βάρκα, ν' ἀρμενίσῃς στὰ κουτουροῦ, χωρὶς νὰ εἶσαι ναυτικός;.... Ἐπειτα νὰ πέσῃς στὴν θάλασσα, μεσάνυχτα, νὰ κολυμβήσῃς, μὲ τόσην ψύχρα, καὶ νὰ μὴ σοῦ κάνῃ καρδιά νὰ πνιγῇς, τοῦλάχιστον, γιὰ νὰ γλυτώσῃς ἐσὺ, καὶ γλυτώσουν καὶ μερικοὶ ἄλλοι, ἀπ' τὰ βάσανα;

— Ἐκολυμβοῦσα;... τώρα θυμοῦμαι.

— Ἐκολυμβοῦσες, κ' ἔκανες τάνασκελα, στὸν καλὸ σου καιρὸ, σὸν νὰ μᾶς ἐπῆγε ὁ δάσκαλος, ἡ Σπαρτίνα, στὸ Σίφερι νὰ κολυμβήσουμε, ὅταν ἤμεθα παιδιά..... Θυμᾶσαι τὸν δάσκαλο, τὴν Σπαρτίνα;

— Τὸν θυμοῦμαι.

— Τί ἔξυπνος! ποτὲ δὲν μ' ἐτιμώρησεν ὅταν ἔφταιγα, ἀλλὰ ὅταν μ' ἐγκαλοῦσαν ψέμματα οἱ ἄλλοι, οἱ ἀληθινοὶ πταῖονται.... Θυμᾶσαι καὶ τὸν δάσκαλο, τὸ Συμβάν;

— Τὸν θυμοῦμαι.

— Τί δραστήριος! Τοῦ κλέφταμε τὴν βέργα, ἀπὸ τὸ χέρι, ἐνῶ ἐκοιμᾶτο, ἀπάνω στὴν δασκαλοκαθέδρα.... Τὸ ἴδιο εἶχες ἀποκοιμηθῇ ἀπόψε καὶ σὺ, μαλακά, μαλακά, ἐπάνω στὸ κῦμα.... Πῶς δὲν ἐβούλιαξες, ἀπορῶ. Ἄλλως, ἂν εἶχες βουλιάξει, θὰ ξυπνοῦσες ἀκριβῶς πρὶν πνιγῇς γιὰ καλὰ, κ' ἔτσι πάλι θὰ ἔβγαίνες τέρτσο.

Ἀκουσίως ἐγέλασα κ' ἐγώ.

— Σ' ἔσυρα, φίλε, ἔξω στὴν ἄμμο, ἐπῆρα τὰ ροῦχά σου ἀπ' τὴν βάρκα, σ' ἐνδυσά: ἐσύραμε τὴν ξένη βάρκα, μαζί μὲ τὸν Ἀγάλλο, ἔξω στὴν ἄμμο—τώρα θὰ ἔλθῃ ὁ Διαμαντῆς ὁ Ἀγάλλος, νὰ τὸν ἰδῇς, νὰ πιστεύσῃς—ἀναψα φωτιά, σ' ἐπλάγιασα, σ' ἐσκέπασα, σ' ἐξέστανα.... Εἶχες τύχη, κ' ἔπεσες εἰς καλὰ χέρια..... Καλὰ ποῦ σ' ἔφερε ἡ Μοῖρα ν' ἀράξῃς ἐμπρὸς εἰς τὸ καλυβάκι μου, ὅπου κ' ἐγὼ κατ' ἀγαθὴν συγκυρίαν εὐρέθηκα ἐδῶ. Συνήθως μένω, ξεύρεις ἐπάνω ψηλά, στὸν πύργο μου.—Ἰδού, ἡ φλάσκα, μισογεμάτη, πιε νὰ ξεσταθῇς. Μπεβάδα, μισὸ καὶ μισὸ μὲ τὸ νερό. Θέλεις φασκομηλιά νὰ σοῦ βράσω;

— Εὐχαριστῶ.

Μοῦ ἔφερε τὴν φλάσκαν εἰς τὸ στόμα, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠσθανόμην ὀρεξίν νὰ πῶ. Τότε ὁ Σταμάτης, διὰ νὰ μοῦ κάμῃ καρδιά, εἶπε.

— Μελαγχολῶν οὐ μετρίως μοι δοκεῖς, εἶπεν ἀναφέρων φράσιν τοῦ Λουκιανοῦ, ἀπὸ τὸν

Τίμωνα, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖτο ἀπὸ τὸ Σχολεῖον.
—Καλῶς νὰ σ' εὕρω!

Ἄλλὰ, βεβαίως, διὰ νὰ μὴ τυχὸν σιχαίνωμαι, ἀπὸ ἀξιεπαινον ἀβρότητα, καὶ διὰ νὰ μὴ φανῇ ἀλλόκοτος, ὡς πίνων πρῶτος αὐτὸς, ἐκράτησεν ὑψηλὰ τὴν φλάσκαν, χωρὶς νὰ τὴν φέρῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ χεῖλη, κ' ἔπιεν ἐναέριον τὸν μικρὸν οἶνωπὸν καταρράκτην, πίπτοντα εἰς τὸ στόμα του. Εἶτα ἐκ δευτέρου μοὶ προσέφερε τὴν φλάσκαν.

Ἐπὶ πολλὰς σταγόνas. Ἡσθάνθην ἀληθῆ ἀναψυχῇ.

— Ἐγὼ γυρίσει κόσμον καὶ κόσμον, ἐπανάλαβεν ἐκεῖνος. Ἄλλὰ δὲν θυμοῦμαι ἂν εἶδα πονθὲν ἄνθρωπον σὰν ἐσέ. Ἐγὼ εἶμαι, ὅπως μὲ λένε, Σημαδιακὸς κ' Ἀταίριαστος. Ἐσὺ, θαρρῶ, εἶσαι Κ' σὸς κ' Κ' σομηλιγγάτος.

Ὁ Σταμάτης ἦτο μακρυνὸς συγγενῆς μου. Ἀνθρωπος διὰ τοὺς πλείστους καὶ ἀλλόκοτος καὶ ἀκατάληπτος. Νέος, εἶχε ξενιτευθῇ ὑπὲρ τὰ δέκα ἔτη, καὶ διέτριψεν εἰς Γαλλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικὴν. Ὁρφανεύσας ἀπὸ τὴν μητέρα του, ὅταν ἦτο μόνον δέκα ἐτῶν, δὲν ἠμπόρεσε ποτὲ νὰ χωνεύσῃ τὸν δευτερον γάμον τοῦ πατρός του, «κ' ἐπῆρε τὰ μάτια του», ὅπως κοινῶς λέγουν, κ' ἔφυγεν, ἴσως, τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τὸ μῖσος τῆς μητρικῆς του. Ὅταν μετὰ τόσα ἔτη ἐπανάκαμψεν εἰς τὴν πατρίδα, εὔρε τὸν γέροντα πάσχοντα ἐκ χρονίας νόσου, καὶ τὴν μητρικὴν κυρίαν τῆς περιουσίας του. Αὐτὸς τότε ἐκήρυξε καὶ διεξήγαγε λυσώδη πόλεμον κατὰ τῆς γυναικὸς ἐκεῖνης. Μαχόμενος διὰ τῶν ὀπλῶν τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, τὸ μὲν δικαστικῶς, τὸ δὲ αὐθαιρέτως, κατήνεγκε βαρεὰ τραύματα εἰς τὰ στέρνα τῆς μητρικῆς καὶ τῶν συγγενῶν τῆς, καὶ δυνάμει τῆς ἀρχῆς «ἐν τῇ ῥομφαίᾳ μου ζήσομαι», κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ ὅλα τὰ κτήματα τοῦ πατρός του, χωράφια ἀμπέλια κ' ἐλαιῶνας. Τὰ τελευταῖα ἦσαν ἀξιόλογα, καὶ περιεῖχον χιλιάδας τινὰς δένδρων. Ὑστερον ὁμως, εἰς χρόνους μεταγενεστέρους τῶν μικρῶν συμβάντων, τὰ ὁποῖα διηγούμεθα, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔχασε, κατὰ γράμμα, ὅλον τὸ ἔδαφος τὸ ὁποῖον εἶχε κερδίσει, καὶ βαθμηδὸν ὅλα τὰ κτήματα τοῦ ἔφυγαν ἀπὸ τὰς χειρὰς. Ἐτάκησαν, πράγματι, μεταξὺ τῶν δακτύλων του, ὡς νὰ ἦσαν χιῶν ἢ κηρία.

Τὴν σήμερον ἔζη ιδιότροπον βίον ἐν ἐρημίᾳ, κατοικῶν συνήθως εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, εἰς τὴν ἄνω ἐσχατιὰν τοῦ κυριωτέρου κτήματός του, ὅπου εἶχε κτίσει ιδιόρρυθμον οἰκίσκον, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζε «τὸν πύργον του». Ἐκεῖ ὁ μεμακρυσμένος διαβάτης, κάτω εἰς τὸν δρομίσκον, ἔβλεπε ποικιλόχρωμα σινιάλα καὶ μπαντερόλια ν' ἀνεμίζουν ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ μικροῦ πύργου. Εἰς μερικά πράγματα ὁ Σταμάτης ἐφαίνετο τῷ ὄντι, οἶονεῖ, παρδαλός, εἰς ἄλλα ὅμως ἐδείκνυε μεγάλην σοβαρότητα. Ἐκεῖθεν συχνὰ, διὰ νὰ μὴ λησμονῇ καὶ τὸν θαλασσινὸν βίον, κατήρχετο εἰς τὴν δυτικὴν ταύτην ἀκτὴν, κ' ἔσμιγε τὸν φίλον του τὸν Διαμαντῆν τὸν Ἀγάλλον, ἄλλον ιδιόρρυθμον ἄνθρωπον.

* *

Ὁ Σταμάτης ἀναψε τὴν πίπαν του, καὶ στενάξας ἀκουσίως εἶπεν:

— Ἐ, φίλε μου!... πῶς δύναται ναυαγὸς νὰ σώσῃ ἄλλον ναυαγόν;... Καὶ ὅμως ἐγὼ σ' ἔσωσα!

— Καὶ πῶς εἶσαι σὺ ναυαγὸς Στάμο;

— Φίλε, εἶμαι καὶ εἶμαι ναυαγός. Ναυαγὸς εἰς τὴν ξηρὰν, χειρότερα παρὰ ἂν ἤμην ναυαγὸς εἰς τὴν θάλασσαν.... Δὲν θυμᾶσαι τ' ὄνειρον τὸ ὁποῖον πρὸ μηνῶν σοῦ διηγήθην;

Τῷ ὄντι, τὴν τελευταίαν φορὰν καθ' ἣν τὸν εἶχα ἰδεῖ, πρὶν τὸν συναντήσω, κατὰ παράδοξον τρόπον, αὐτὴν τὴν νύκτα εἰς τὴν ἔρημον ἀκτὴν ὅπου μὲ εἶχε περισυλλέξει, μοῦ εἶχε διηγηθῇ ἓν ὄνειρον, ὁπτασίαν μᾶλλον, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἰδεῖ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον—ὁπότε εἶχεν ἀρχίσει ἤδη νὰ ὑποθηκεύῃ τὰ κτήματα, νὰ παραπίνῃ, νὰ λοξοπατῇ καὶ νὰ προσπαθῇ διὰ πλαγίων, ἀκόμη καὶ δι' *εἰκονικῶν*, νὰ ὀρθοποδήσῃ ἐπὶ τοῦ ὀλισθηροῦ ἐδάφους. Ὁ πατήρ του, ὅστις εἶχεν ἀποθάνει ἐν τῷ μετωξῷ, καθ' ὃν χρόνον, ὁ Στάμος εἶχε καταλάβῃ ἤδη τὰ κτήματα, ἐμφρανισθεὶς μὲ τὴν μακρὰν τσιμπούκαν καὶ μὲ τὴν βράκαν του, καθήμενος ὅπως τὸν παλαιὸν καιρὸν, ὅταν ὁ Σταμάτης ἦτο παιδίον εἰς τὸ φαγοπόδαρο, ὑπὸ τὸ περύγιον τῆς ἐστίας, τοῦ ἔλεγε καθ' ὕπνους, μὲ τὸ πομπῶδες καὶ συνθηματικὸν ὕφος τοῦ καιροῦ του.

— Σταμάτη, Σταμάτη, μὴν ἐκποιῇς τὰ ὑποστατικά. Τὸ ἐλαιόλαδον, μέσα εἰς τὰ κισόπια,

λάμπει καλλιώτερον παρ' ὅσον τὰ πέρυρα εἰς τὰς δολεράς χεῖρας τοῦ ἀθλίου τοκογλύφου.

* *

— Ἔτσι, ἐπανελάβην ὁ Σταμάτης, ἐγὼ εἶμαι ποῦ εἶμαι, ναυαγὸς εἰς τὴν ξηρὰν.... Ἀλλὰ σὺ ὅμως, μὴν ἐμπιστεύσῃς εἰς τὴν θάλασσαν, μὲ τὰ φελλούκια ποῦ κάνουν νερά, μήτε εἰς τὰς γυναικας... Ἀγάπες, ἐπέφερεν ἀποτόμως ἔξαφνα, ἀγάπες, θλιβερέ μου φίλε... ὦ, μὴν ἔχῃς πίστιν εἰς τῆς ἀγάπες! Πίστευσέ με, ὁ ἄνθρωπος, ἂν καὶ ὡς κοινωνικὸν ζῶον, ἔπρεπε ν' ἀγαπᾷ τοὺς πάντας, ὅλον τὸν κόσμον, ἐπειδὴ ἔχει τὴν ἀνάγκην των, καὶ δὲν εἴμπορεῖ μόνος νὰ ζήσῃ, μ' ὅλα ταῦτα, κατ' οὐσίαν, οὐδένα ἀγαπᾷ, εἰμὶ μόνον τὸν ἑαυτόν του, τὸν ὁποῖον καὶ φθείρει ἀπὸ τὴν πολλὴν φιλαυτίαν... Δι' αὐτὸ λέγει κ' ἓνα τροπύρι, τὴν Μεγάλην Σαρακοστήν—ἐσὺ ξεύρεις ἀπ' αὐτὰ—πῶς λέγει;... *Αὐτοεἰδωλον*;...

— «Αὐτοεἰδωλον ἐγενόμην, τοῖς πάθεσι!...»

— Ἀκριβῶς... Νὰ εἶσαι βέβαιος, ἀνίσως ὁ ἄνθρωπος—μὴ σοῦ φανῶ ἀλλόκοτος ἢ βάναστος καὶ γελοῖος... ἐπειδὴ φοβοῦμαι τὴν κρίσιν σου...

— Τί πράγμα;

— Νὰ εἶσαι βέβαιος, ἂν ἡμποροῦσε ὁ ἄνθρωπος ν' ἀγκαλιάσῃ τὸν ἑαυτόν του, εἰς τὸ νερὸν ἢ εἰς τὴν ξηρὰν, εἰς τὰ ὄνειρα ἢ εἰς τὰ ξυπνητά του, θὰ ἐγίνετο Νάρκισσος, καὶ θὰ ἤρκειτο εἰς τοῦτο καὶ μόνον. Ἀλλὰ δὲν κατορθώνει νὰ γείνῃ Νάρκισσος, καὶ ὡς νὰ πάσχῃ ἀπὸ τὴν ψῶραν τοῦ Ἰὼβ, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην προστριβῆς.

— Εὐφήμει, ὦ ἀγαθέ.

— Δι' αὐτὸ ἐπρόλαβα καὶ εἶπα, φοβοῦμαι τὴν κρίσιν σου. Ἄς εἶνε, ἀρκοῦν αὐτά. Ἄς ὀμιλήσωμεν περὶ πλατωνικοῦ ἔρωτος, ἂν θέλῃς... Ἀλλὰ ποῦ στὸν διάβολο εἶνε ὁ πλατωνικὸς ἔρως, δὲν τὸν βλέπω πουθενά.

— Διότι εἶνε ἀόρατος, δι' αὐτὸ τὸν ἐπιζητεῖ τις. Προσπαθεῖ νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ κάποιον.

— Ἀλλὰ θὰ μείνῃ μὲ τὴν ἀναζήτησιν καὶ τὴν προσπάθειαν μόνον... Ἐγὼ, ὅσων χρόνων εἶμαι, καὶ παντοῦ ὅπου ἐπῆγα, ἠῦρα μόνον ἰδιοτελῇ, ἄπιστον, σαρκικὸν ἔρωτα. Μόλις ἐγύρισα ἀπὸ τῆς Φραγκιᾶς, ἀπὸ τὰ ταξείδια τοῦ Σεβᾶχ Θαλασσινοῦ, καὶ κατέλυσα προσωρινῶς

εἰς ξένην, ἔρημον οἰκίαν, μίαν νύκτα, ἀκούω κλαυθμηρισμὸν ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα μου. Βγαίνω καὶ βλέπω ἐν νεογνὸν, νόθον, ὅπου μοῦ εἶχαν ρύψη ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρόν μου. Ἰδοὺ ἡ ἀγάπη, ὁ ἔρωτας. Μωρὲ, χαρὰ στὸν ἔρωτα! Δὲν εἶνε πλέον «ἔρωτας στὰ χιόνια», εἶνε ἔρωτας στὰ κόπρια...

— Εὐφήμει, εἶπα.

— Δι' αὐτὸ κ' ἓνας μακαρίτης ἐξαδελφός σου, τὸν ἐνθυμεῖσαι, ποῦ εἶχε εὐχέρειαν ν' αὐτοσχεδιάζῃ σατυρικά δίστιχα, ἔβγαλε, ἓνα καιρὸν, τὸ τραγοῦδι «Μὲς τοῦ Νταντοῦ τὴ γειτονιά, κοντὰ στῆς Μπαλαλίνες, ἐκεῖ κοιμᾶται ὁ Ἐρωτας μέσα στῆς γκαβαλίνες.....».

— Καὶ τί τὸ ἔκαμες τὸ ἄνυχον ἐκεῖνο πλάσμα; ἠρώτησα ἐγὼ.

— Τί νὰ τὸ κάμω; ἔδωσα καὶ τι εἰς μίαν πτωχὴν διὰ νὰ τὸ θρέψῃ προσωρινῶς. Ἐν τῷ μεταξῷ, εἰδοποίησα τὸν κύριον Δήμαρχον, τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ λαοῦ καὶ ἀξιοσέβαστον ἄρχοντα τοῦ τόπου, «ὅπως φροντίσῃ διὰ τὰ περαιτέρω». Αὐτὸς μάλιστα ὡς γεροντοπαλλήκαρον, καὶ πλούσιος, θὰ ἦτο κάπως ἀρμόδιος πρὸς τοῦτο... Νὰ σοῦ πῶ, καλὰ ποῦ εἶχα ὀλίγας ἡμέρας ποῦ ἔφθασα. Ἄλλως, οἱ καλοὶ μας πατριῶται θὰ ἦσαν ἱκανοὶ νὰ μοῦ τὸ παραρρίξουν... καὶ νὰ μοῦ κολλήσουν τὸ στίγμα, ὅτι ἐγὼ ἤμην ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ, ποῦ εἶχα κάμῃ αὐτὲς τῆς ἀγάπης. Μπρὲ, χαρὰ ὅτῃς ἀγάπης!

Ἐσιώπησα ἐγὼ, κ' ἔκλεισα τὰ ὄμματα κουρασμένως. Ἐκεῖνος ἐξηκολούθησε:

— Νυστάζεις; ἔχεις δίκαιον. Εἶσαι πολὺ ἀποκαμωμένος. Μὰ ἄκουσε ἀκόμα κι' αὐτό. Κουράγιο, καὶ θὰ εἶσαι πολὺ καλὰ αὐριον.— Λοιπὸν, ὅταν ἤμουν εἰς τὸν Παναμαῖν—διότι διέτριψα εἰς τὸν Παναμαῖν, κ' ἐδούλεψα ὀλίγον καιρὸν εἰς τὴν περίφημον ἐπιχείρησιν, ἀγαπητέ μου..... Ἰσως ἀπὸ ἐκεῖ νὰ ἔχω φέρει τὸ σπέρμα τῆς *μονφλουταρίας* ὅπου δηλητηριάζει τώρα καὶ τὰς ἰδίας μικρὰς ἐπιχειρήσεις μου. Ἐκεῖ, λοιπὸν, εἶχα ἀρρωστήσει βαρεῖα κ' ἔμεινα ἐπὶ ἑβδομάδας εἰς νοσοκομεῖον. Λοιπὸν, μία νεαρὰ καλόγρη, λευκὴ ὡς κρίνον, ἡ ὁποία ἐνδιεφέρετο μεγάλως καὶ διὰ τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν ἀσθενῶν, καὶ τοὺς ἠνάγκαζεν ὅλους νὰ ἐκτελοῦν τὰ θρησκευτικὰ των χρέη, μοῦ ἔλεγεν ἐπὶ ἡμέρας, κάθε πρωτὶ, ἅμα εἰσήρχετο

εἰς τὸν θάλαμον «*Βοὺς ἀλλὲ κομμουνιέ;*» Τὸ ἔλεγε μὲ τοιοῦτον θωπευτικὸν, τόνον ὥστε ἦτο ἀληθινὴ γλύκα νὰ τὴν ἀκούῃ τις «— *Νὸ, Μαντάμ*», τῆς ἀπεκρινόμην ἀνελλιπῶς ἐγὼ. Τὴν τετάρτην ἡμέραν εἶχεν ἀρχίσει νὰ θυμῶνῃ καὶ νὰ σκυνθροπάζῃ «*Μαί, πουρκουά, ντόν;*» Τί νὰ τῆς πῶ; «Ἐγὼ δὲν μεταλαβαίνω στὴν Ἐκκλησίᾳ τὴ δική μου, κυρά, καὶ θὰ μεταλάβω στὴ δική σου;» Αὐτὸ τὸ ἐψιθύρισα, ἀκουσίως, ἑλληνιστὶ, ὥστε δὲν ἐκατάλαβε τίποτε. Τέλος ἐθύμωσε τόσον, ὥστε τὴν ἄλλην ἡμέραν, μοῦ ἔδωκεν εἶδησιν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξέλθω τοῦ νοσοκομείου. Ἐγὼ ἐχάρην μᾶλλον, διότι ἤμην ἤδη πολὺ καλλίτερα, κ' ἐπόθουν τὸν καθαρὸν ἀέρα... Ἀλλὰ, μετὰ μίαν ἑβδομάδα καὶ κατὶ, ἴσως μετὰ ἑννέα ἡμέρας—πίστευσέ το, ἂν θέλῃς....

— Τί;

— Ἦλθε καὶ μ' ἤρρε ὅπου ἤμην. Ποῦ μὲ ἀνεκάλυψε;

— Καὶ σοῦ εἶπε, τί;

— Ῥητῶς καὶ ἀπ' εὐθείας δὲν μοῦ εἶπε τίποτε. Ἀλλὰ διὰ περιφράσεων μοῦ ἔδωκε νὰ ἐννοήσω ὅτι, ἂν ἤθελα νὰ γείνω κατόλικος, ἦτον πρόθυμη νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ παντοῦ ὅπου θὰ ἐπήγαίνα.

— Λοιπὸν, σὲ εἶχεν ἐρωτευθῇ;

— Ὡ, ἡ ἀγάπες, ἡ ἀγάπες; Δὲν σοῦ ἔλεγα; Μήπως Καλόγρη τῆς Ἀγάπης δὲν ἦτον κι' αὐτή; *Soeur de la Charité*;

— Ξεύρω κ' ἐγὼ;

— Ἀλλὰ πῶς νὰ βασισθῶ εἰς φράγκικες ἀγάπες, ἀφοῦ δὲν ἐβασίσθην ποτὲ εἰς ἀγάπες ρωμεῖκες; Καὶ ν' ἀλλάξω, μάλιστα, τὴν πίστιν μου πρὸς χάριν τῆς;— Πλὴν ὅλ' αὐτὰ μ' ἐνθυμίζουν τὸ δίστιχον, ὅπου εἶχα διαβάσει ἓνα καιρὸν εἰς ἐπιφυλλίδα τῆς «Ἐφημερίδος». Μήπως εἶχε περάσει ἀπὸ τὴν πέννα σου; Μετάφρασις ἦτον; Τί ἦτον;

— Τὸ ποῖον;

— Ἰδοὺ πῶς ἔλεγε: «Ἀγάπες ταξιδιάρες στὸ κῆμα τὸ θολό— κ' ἐβούλιαξ' ἡ βαρκούλα, κ' ἐπέσαν στὸ γιאלό».

— Δὲν θυμοῦμαι πλέον.

— Ἀς εἶνε. Τώρα ἔρχεται ὁ Διαμαντῆς ὁ Ἀγάλλος. Ὅπου εἶνε, ἔφθασε. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνος αὐτός.— Φοβοῦμαι ὅμως μήπως πολὺ

σ' ἐκούρασα. Θαρρῶ πῶς ἔγεια πολὺ ἀνιαρὸς, ὅπως λέγουν οἱ γραμματισμένοι.

— Ὅχι.

— Μαζὺ λοιπὸν μὲ τὸν Ἀγάλλον, ἢ κατόπιν τοῦ Ἀγάλλου, θὰ ἔλθῃ κ' ἓνας ἄλλος.

— Ποιὸς ;

— Ὁ Πατσοστάθης, ἓνας βοσκὸς, τὸν ξέρεις; εἶνε περιεργότατος, πολυδιήγητος, καὶ πιστεύει μὲ τὰ σωστά του ὅτι τοῦ ἔχει κάμη μάγια. Αὐτοὶ οἱ δύο, ὁ Ἀγάλλος κ' ὁ Πατσοστάθης, θὰ σὲ διδάξουν πολλὰ εἰς τὸ περὶ ἀγάπης κεφάλαιον.

Ἐσέισα τοὺς ὄμους, κ' ἔκλεισα πάλιν τὰ ὄμματα. Ἦσθαι μὲν κόπῳσιν χωρὶς πόθον ἀναπληρῆς, ἀδυναμίαν χωρὶς νυσταγμὸν ἢ πειναν. Δὲν ἐσκεπτόμην πλέον τίποτε. Ἄφησα τὸν Ἀταίριαστον νὰ λέγῃ καὶ νὰ κάμνῃ ὅ,τι ἤθελε.

Ὡς ἐν ὀνείρῳ τὸν ἦκουα νὰ λέγῃ.

— Ὁ Πατσοστάθης αὐτὸς ἔχει παράπονον κατὰ τοῦ Δημάρχου, ἐπεὶ οὗτος τὸν ἐστεφάνωσε στιανικῶς μὲ τὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν εἶχε παραπάνω ἀπὸ δέκα χρόνια ἀρραβωνιασμένην. Πιστεύει ὅτι ὁ Δημάρχος αὐτὸς, ἢ γυναῖκα μὲ τὴν ὁποίαν τὸν ὑπάνδρευσε, ἢ πεθερά του, ἢ γυναικαδέλφη του, οἱ γείτονές του, καὶ ὅλος ὁ κόσμος, τοῦ ἔχουν κάμη μάγια. Τώρα ἀσχολεῖται πῶς νὰ τὰ χαλάσῃ, καὶ πολλοὶ ἀγύρται τοῦ ἔχουν φάγῃ τὸ μισὸ τὸ κοπάδι του. Τί τὸ παράξενον εἰς τοῦτο; Μήπως δὲν ἔχει δίκαιον; Ἀνθρώπος προωρισμένος, γρήγορα ἢ ἀργά, νὰ γείνῃ θῦμα γοητείας ἢ ἀγνορίας;... Καὶ ποῖος μπορεῖ νὰ γλυτώσῃ ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα; Μήπως εἶν' εὐκόλον νὰ διακρίνῃ τις, νὰ εὕρῃ τὰ ὄρια, ποῦ τελειώνει ἢ πλάνῃ καὶ ποῦ ἀρχίζει ἡ ἀπάτη; Ἐως ποῦ φθάνει ἡ μωρο-

πιστία, καὶ πόθεν ἀρχίζει ἡ ἀγνορία; Τέτοιος εἶνε ὁ Πατσοστάθης.— Ὅσον διὰ τὸν Ἀγάλλον αὐτὸς εἶνε ἐλαφροίσκιωτος. Βλέπει φαντάσματα σχεδὸν καθημερινῶς. Εἶνε ἀπὸ οἰκογένειαν πολὺ συνδεδεμένην μὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ τόπου. Καὶ μ' ὅλον ὅτι ἔλειψε τριάντα χρόνια σωστὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τὸ ἐπέρασε ὡς βαρκάρης εἰς μίαν παραλίαν τῆς Γαλλίας, ὅπου κ' ἐγὼ τὸν συνήντησα ἓνα καιρὸν—τότε ἔχει σύνταξιν, δύο ναπολεόνια τὸν μῆνα, ἀπὸ μίαν ἐταιρίαν Γαλλικὴν—εἰς τὴν παραθαλασσίαν ἐκεῖνην τῆς Γαλλίας δὲν εἶχεν ἰδεῖ ποτὲ, πιστεύω, κανὲν φάντασμα, καὶ ὁμως, μόλις ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτὸν, καὶ μόλις ἤρχισε νὰ μανθάνῃ ξαναπῶς τὰ ῥωμέϊκα, διότι σὲ βεβαιῶ ἐπὶ λόγῳ τιμῆς, τὰ εἶχε ξεχάσει, καὶ τοῦ ἐπανῆλθαν ἐν τῷ ἅμα ὅλαι αἱ παλαιαὶ ἀδυναμίαι του. Ἀμέσως ξαναῆρχισε νὰ βλέπῃ φαντάσματα, ὅπως εἰς τοὺς παιδικoὺς του χρόνους... Καὶ μὴ νομίζῃς ὅτι προσποιεῖται ἐν συνειδήσει ὀπωσοῦν. Αὐτὸς, μόλις ἐπάτησε τὸν πόδα ἐδῶ, ἐξανάγειν διὰ μιᾶς τὸ παλαιὸ χωριατόπουλο, παιδί μιᾶς μυλωνοῦς, τῆς γρηᾶ Ἀγάλλαινας, μὲ τὸ λεπτὸν ἐπίχρισμα τοῦ ξενιτευμένου, τὸ ὁποῖον ἀναφαίνεται μόνον ὅταν, μίαν ἢ δύο φορὰς τὸν μῆνα, κατέρχεται εἰς τὴν πόλιν, καὶ φορεῖ τὰ καλά του ῥοῦχα γιλέκα βελούδινα, ὠραῖα σουρτουκά ἀπὸ καστόρι καὶ κρεμνᾶ εἰς τὸ στήθος τῆς βαρεῖς χρυσῆς καδένης, μὲ ὅλα τὰ ἐγκόλπια καὶ τὰ ἀριστεία του... Διαρκῶς ὁμως μένει ἐδῶ ποῦ βλέπεις, εἰς τῆς Κεχριᾶς τὸ ῥέμμα, μὲ τοὺς δύο παλαιoὺς νερομύλους τοὺς ὁποίους ἔχει κληρονομήσει, τὸν ἓνα ἀπὸ τὴν μητέρα του, τὸν ἄλλον ἀπὸ τὴν πενθερὰν τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἀκολουθεῖ

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

